

La ciència en eres del caos

Autoria: Cixin Liu
Traductora: Mireia Vargas Urpí
Títol: *El problema del tres cossos*.
Editorial: Duna Llibres, Barcelona, 2024
480 pàgines

Si manllevem una de les expressions clau d'*El problema dels tres cossos*, podem afirmar que la salut de la literatura de ciència-ficció i fantasia en català travessa una era estable. O el que és el mateix: una època de bonança i prosperitat. Així ho demostra la diversitat de propostes que s'escriuen o tradueixen a casa nostra. Un dels exemples més recents d'aquest panorama és el llibre que ens ocupa, el qual va guanyar el premi Hugo a millor novel·la el 2015 i va convertir Cixin Liu en el primer autor en llengua no anglesa que va rebre aquest premi. Així doncs, la publicació d'aquest text en català soluciona, per fi, un dèficit literari històric.

El problema dels tres cossos és la primera entrega d'una trilogia i, com a tal, s'encarrega d'ubicar el lector i presentar-li el conflicte central de la saga. Recomanem a tothom que no estigui familiaritzat amb la història que s'abstingui de llegir la sinopsi que apareix a la contraportada d'aquesta edició ja que hi ha un espòiler majúscul que, ben fàcilment, podria aixafar l'experiència lectora de descobrir què s'amaga dins l'univers de Liu. Amb tot, d'allò que se'n pot explicar, direm que la novel·la comença amb un seguit de

suïcidis de científics d'arreu del món i que, bona part de la narració, consisteix a esbrinar, d'una banda, què els ha empès a aquesta acció extrema i, de l'altra, esbossar les ramificacions d'aquesta situació. Seguirem dos protagonistes ubicats en dues èpoques diferents: la Ye Wenjie, una astrofísica que va viure la Revolució Cultural, i en Wang Miao, un investigador especialitzat en la recerca aplicada amb nanomaterials. Serà tasca del lector acompanyar ambdós personatges i veure com i per què s'entrelliguen les seves històries.

Aquesta novel·la té llums i ombres. És un text que s'adscriu a la branca dura de la ciència-ficció, cosa que significa que la ciència és la part dominant del binomi que defineix aquest gènere. L'autor ha assignat molt de pes a disciplines com la física o les matemàtiques i, si bé hi ha una cura extrema per a ser versemblant i precís, el volum astronòmic d'explicacions teòriques i referències a un o altre teorema poden fer molt feixucs alguns passatges i treure alguns lectors del relat. Així mateix, el protagonisme de la ciència va en detriment del desenvolupament d'alguns personatges, la majoria dels quals no acaben de quedar ben definits. Ara bé, això pot ser perquè el més important del text són els fets que s'hi narren i no pas les persones concretes que els viuen.

Per contra, cal posar en valor tot el rerefons cultural i històric xinès que vertebrava aquest llibre. En un gènere dominat per la prosa anglosaxona i per un imaginari euro-nord-americà, llegir veus que trenquen amb la norma i posen Àsia al centre és un glop d'aire fresc. Sense anar més lluny, els segments protagonitzats per la Ye Wenjie, els quals exploren i critiquen les conseqüències socials de la Revolució cultural, són fascinants. Així mateix, no podem sinó aplaudir la traducció de Vargas Urpí la qual, amb moltíssima solvència, ha sabut adaptar al català i ha fet fluir un text carregat de tecnicismes i llenguatge especialitzat. Les seccions inicials de notes de la traducció així com els breus apunts d'història xinesa també resulten molt encertats: a banda d'obrir una finestra i acostar, ni que sigui una mica, la cultura xinesa a tot aquell que tingui ganes d'aprofundir-hi també funcionen com a punts de referència per a facilitar la lectura.

En resum, *El problema dels tres cossos* és una novel·la exigent amb el lector. Planteja un imaginari ric i complex que, si bé en alguna ocasió pot quedar soterrat sota les

CAR ACT ERS

múltiples referències i argot científic, agafa el relleu d'autors clàssics del gènere i l'expandeix cap a àrees que trenquen amb les propostes habituals.

Ivette Abulí Federico